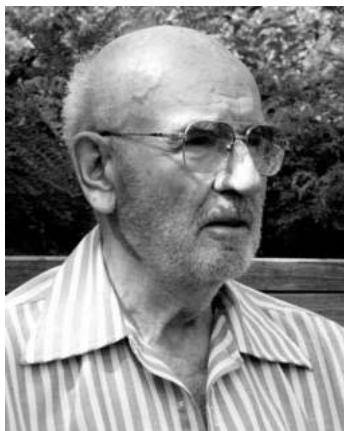

Śp. prof. dr inż. *Wacław Zalewski*, dr h.c. Politechniki Warszawskiej (1917–2016)

Wacław Zalewski urodził się 25 sierpnia 1917 r. w Samogródku koło Żytomierza, w polskiej rodzinie osiadłej tam od czasów Władysława IV. Ukończył Liceum im. Tadeusza Czackiego w Warszawie. W roku 1935 podjął studia inżynierskie na Politechnice Warszawskiej, a dyplom uzyskał w roku 1947 na Politechnice Gdańskiej. W czasie Powstania Warszawskiego walczył w szeregach Armii Krajowej na Czerniakowie, potem w Lasach Kabackich. Po uzyskaniu dyplomu podjął pracę w Biurze Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego „Bistyp” w Warszawie oraz w Politechnice Warszawskiej. W tym biurze stał się założycielem i twórcą oryginalnej polskiej szkoły projektowania konstrukcji budowlanych, nazywanej w środowisku budowlanym „szkołą Zalewskiego” bądź „szkołą Bistypu”. Szkoła ta była i jest przedmiotem dumy i osiągnięć nie tylko zespołu Jego najbliższych współpracowników. W czasie pracy w „Bistypie” powstały liczne nowatorskie konstrukcje Jego pomysłów, m.in. hala widowiskowo-sportowa „Spodek” i dworzec w Katowicach, „Supersam” i „Torwar” w Warszawie, przekrycia powłokowe w zakładach przemysłowych, kilkunastokondygnacyjne magazyny ze stropami o konstrukcji głowicowej, przystanki kolejowe w Warszawie, budynek o konstrukcji trzonowej przemysłu okrętowego w Gdańsku i wiele innych.

Trzeba nadmienić, że jako konstruktor *Wacław Zalewski* nigdy nie działał sam. Zawsze konsultował lub współprojektował z innymi konstruktorami, którzy kontynuowali podjęte dzieło, ale zawsze główna myśl pochodziła od Niego. Tak było z polską typizacją hal przemysłowych, łukowymi dźwigarami „oszczędnościowymi”, zasadami kształtowania i obliczania konstrukcji zespolonych, łupinami „półklasztornymi” zastosowanymi w obiektach w Krośnie i na Służewcu w Warszawie, halami szedowymi w Bełchatowie, Kaliszu, Unionteksie w Łodzi i w przypadku wielu innych projektów. Wiele biur projektów mających w owym czasie ciekawe problemy konstrukcyjne korzystało z Jego współpracy. Imponował zawsze doskonałą znajomością matematyki i umiejętnościami wykonywania w pamięci skomplikowanych działań arytmetycznych: mnożenia, dzielenia i pierwiastkowania liczb wielocyfrowych. Również architekci starali się o współpracę z *Wacławem Zalewskim*, szczególnie w konkursach lub w projektowaniu prestiżowych

29 grudnia 2016 roku zmarł w Bostonie w Stanach Zjednoczonych prof. dr inż. *Wacław Zalewski* – jeden z najwybitniejszych polskich inżynierów budownictwa, wymieniany wśród takich postaci, jak *Tadeusz Kościuszko*, *Ernest Malinowski*, *Rudolf Modrzejewski*, *Gabriel Narutowicz*, *Stefan Bryła*. Studiował na Politechnice Warszawskiej, a dyplom otrzymał w roku 1947 na Politechnice Gdańskiej. Po uzyskaniu dyplomu pracował w Biurze Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego „Bistyp” w Warszawie i Politechnice Warszawskiej. W latach 1961–1962 pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Nauki Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa. Był autorem wielu publikacji na łamach czasopisma „Inżynieria i Budownictwo”, a także członkiem Kolegium Redakcyjnego tego czasopisma.

Od 1962 r. prof. *W. Zalewski* przebywał za granicą. Początkowo pracował w Wenezueli na Uniwersytecie w Meridzie jako visiting professor, a później jako konsultant Ministerstwa Robót Publicznych w Caracas. W roku 1966 został zaproszony do pracy w Szkole Architektury Massachusetts Institute of Technology (MIT) w USA jako profesor zwyczajny.

Odszedł od nas wielki autorytet naukowy, doktor honoris causa Politechniki Warszawskiej (1998 r.), wybitny twórca unikatowych konstrukcji budowlanych, ceniony wychowawca młodzieży, powszechnie szanowany kolega, utrzymujący stałe kontakty ze swoimi kolegami ze „szkoły Zalewskiego”, a także z polskim środowiskiem naukowym, zawodowym i stowarzyszeniowym, w tym z redakcją „Inżynierii i Budownictwa”.

obiektów budowlanych, wiedząc że zaproponuje im atrakcyjną i jednocześnie logiczną formę rozwiązania. Formułował uwagi krytyczne w odniesieniu do tradycyjnego nauczania konstruktorów, mówiąc [13]: *na politechnice uczy się obliczania konstrukcji o określonych schematach statycznych, a przecież istota zagadnienia leży zupełnie gdzie indziej – jak ukształtować konstrukcję, aby uzyskać najkorzystniejsze efekty statyczne i estetyczne.*

Wacław Zalewski nie lubił pisać. Jego wspaniałe oryginalne wykłady o projektowaniu konstrukcji przestrzennych, zastosowaniu funkcji *Airy’ego*, rozkładzie naprężeń głównych, o powłokach walcowych i kopułach przetrwały dzięki spisaniu ich przez słuchaczy (współpracowników, m.in. *Jana Szymczyka*). Opracował (wspólnie z *Arnoldem Winokurem*) tablice do wymiarowania żelbetu według normy z 1956 r., upraszczające wymiarowanie konstrukcji żelbetowych.

Nauki sformalizowanej tytułami nie lubił. Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w 1961 r. na Wydziale Inżynierii Budowlanej Politechniki Warszawskiej. Napisanie pracy doktorskiej, dotyczącej metody obliczania konstrukcji żelbetowych z uwzględnieniem zmian sztywności przekroju, zostało wymuszone przez promotora, prof. *Ludomira Suwalskiego*.

W latach 1961–1962 *Wacław Zalewski* pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Nauki Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa. Był członkiem Kolegium Redakcyjnego „Inżynierii i Budownictwa” oraz autorem wielu publikacji na łamach tego czasopisma, co potwierdza jego pozycję wymienione w „Piśmiennictwie” zamieszczonym w niniejszym wspomnieniu.

W roku 1962 wyjechał do Wenezueli. Początkowo pracował na Uniwersytecie de los Andes w Meridzie jako visiting professor, a później jako konsultant Ministerstwa Robót Publicznych

Profesor Wacław Zalewski (w pierwszym rzędzie) podczas koncertu na deptaku w Krynicy (1993 r.). Fot. Marian Misiakiewicz

w Caracas. Rozwinął tam również ożywioną działalność projektową. Jego dziełem są m.in. areny sportowe o wiszących dachach w Maracaibo i Barcelonie, Muzeum w Caracas, szkoły, budynki mieszkalne i biurowe, rozkładany pawilon Wenezueli na Wystawie Światowej w Sewilli [18]. Ten ostatni projektował już „na odległość”, ponieważ w roku 1966 został zaproszony do pracy w Szkole Architektury Massachusetts Institute of Technology (MIT) w Cambridge, w USA jako profesor zwyczajny. W MIT prowadził głównie działalność edukacyjną, wydawniczą i studialną – aż do przejścia na emeryturę w roku 1988. W roku 1997 opublikował w wydawnictwie John Wiley and Sons Inc. książkę pt. „Shaping structures – Statics (Kształtowanie konstrukcji – Statyka), napisaną wspólnie z amerykańskim architektem z MIT Edwardem Allenem [20].

Można również dziś postawić pytanie: Dlaczego wyjechał z Polski? Proces decyzji był w tamtym czasie niewątpliwie złożony. Początkowy wyjazd, traktowany jako krótkotrwały, stał się bowiem trwałym pobylem za granicą dopiero wtedy, gdy władze polskie odmówiły Mu kategorycznie zgody na przedłużenie ważności polskiego paszportu.

Od roku 1989 prof. Wacław Zalewski przez wiele lat przyjeżdżał do Polski niemal co roku. Podczas swoich pobytów spotykał się m.in. z Kolegium Redakcyjnym „Inżynierii i Budownictwa”. Pierwsze takie spotkanie odbyło się 3 lipca 1989 r. w siedzibie redakcji (por. [13]). Efektem tego spotkania było m.in. opublikowanie artykułu pt. „O wszczęcie nauczania projektowania konstrukcji” [14], w którym napisał m.in.: *Pamiętajmy bowiem, że w czasach naszych przodków intuicja była jedynym – sprawdzalnym dopiero w trakcie lub po realizacji (i często karalnym) – źródłem decyzji budowlanych, podczas gdy dziś znajomość nawet tylko elementarnych praw przyrody zabezpiecza nas przed ewentualnymi błędnymi sygnałami intuicji. Dzięki temu ta sama, ale obecnie bardziej oświecona, intuicja może nam służyć dużo lepiej niż w czasach, kiedy była jedyną siłą napędową rozwiązań technicznych – sięgając również do obszarów działalności inżynierskiej dotąd przez nią nie nawiedzanych.* Do wymienionego opracowania nawiązuje również artykuł *Andrzeja Żórawskiego* [15].

Efektem kolejnego spotkania przedstawicieli redakcji „Inżynierii i Budownictwa” z prof. Wacławem Zalewskim (26 września 2002 r.) był wywiad (rozmowa) z Profesorem opublikowany w czasopiśmie [23], dotyczący m.in. proponowanej przez Profesora metody strumieni sił w konstrukcji, a także Jego bogatej twórczości projektowej.

W roku 1998 prof. Wacław Zalewski otrzymał godność doktora honoris causa Politechniki Warszawskiej. Wniosek o nadanie tej zaszczytnej, najwyższej godności akademickiej został przygotowany przez dwa Wydziały Politechniki Warszawskiej: Architektury oraz Inżynierii Lądowej. Źródłem tego wniosku było uznanie środowiska konstruktorów i architektów dla wielkiego dzieła i wyjątkowego talentu prof. W. Zalewskiego, a bezpośrednimi inicjatorami wychowankowie i współpracownicy profesora – prof. Stanisław Kuś i dr inż. Andrzej Żórawski. Promotorem w przewodzie związanym z nadaniem godności doktora honoris causa był prof. dr hab. inż. Wiesław Stachurski – nauczyciel akademicki na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej.

Wręczenie dyplomu doktora honoris causa przez rektora Politechniki Warszawskiej prof. Jerzego Woźnickiego (1998 r.)

Podczas rozmowy prof. Wacława Zalewskiego z dziekanem Wydziału Architektury prof. Stefanem Wroną (z lewej) i dziekanem Wydziału Inżynierii Lądowej prof. Wojciechem Żółtowskim po uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa Politechniki Warszawskiej (1998 r.)

Podczas uroczystości wręczenia dyplomu doktora honoris causa Laureat wygłosił wykład pt. „O nauczaniu projektowania konstrukcji” [22], prezentujący Jego oryginalne przemyślenia i poglądy, aktualne do dziś.

Wspominając prof. Wacława Zalewskiego, trzeba nawiązać do wystawy Jego twórczości, przygotowanej w MIT, a następnie sprowadzonej do Polski i prezentowanej w różnych ośrodkach naukowych i stowarzyszeniach [25].

Wystawa „Shaping Structures” („Kształtowanie konstrukcji”) została opracowana przez prof. Edwarda Allena oraz docentów *Davidę Foxe’a* i *Jeffę Andersona* w galerii VOLK Muzeum Szkoły Architektury i Planowania MIT w Bostonie w roku 2006. Była wystawiana w różnych uniwersytetach amerykańskich: MIT, University of Maryland, Stanford University of California, Roger Williams University i wędruje po innych uczelniach.

Wykład prof. Wacława Zalewskiego podczas uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa w Politechnice Warszawskiej (1998 r.)

Do Polski została sprowadzona przez Politechnikę Łódzką z inicjatywy prof. Marii Kamińskiej i prof. Wojciecha Zabłockiego. Po odpowiednim przygotowaniu i rozszerzeniu została zaprezentowana w Politechnice Łódzkiej, a następnie w Sali Wystawowej SARP w Warszawie 23–30 czerwca 2008 r. Organizatorem tej ostatniej był Oddział Warszawski SARP, z udziałem Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa i Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. W pierwszej dekadzie października 2008 r. wystawę eksponowano na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej. Była też prezentowana w Gmachu Głównym Politechniki Warszawskiej, w Gdańsku, Wrocławiu, Rzeszowie i w innych ośrodkach.

Na treść wystawy składają się opracowania projektowe i dydaktyczne Wacława Zalewskiego z Polski, Wenezueli, Korei Południowej, Hiszpanii i USA, wynikające z jego osobistego lub inspirowanego udziału.

Atrakcją wernisażu w SARP w Warszawie była obecność Davida Foxe'a, współpracownika Wacława Zalewskiego z MIT. W swoim referacie (por. [26]) podkreślił m.in.: *Wacław Zalewski ciągle powraca do pierwszeństwa logiki geometrii kształtu w stosunku do metod analitycznych, nauczając że: „kształtowanie formy wyprzedza analizę i (jak na razie) nie ma logicznej metody wyjaśnienia procesu inwencji albo zaprogramowania wynalazczości”*. Przypomina, że *„budowanie innych kształtów, niż prostopadłościennych bloki nie jest sprzeczne ani z prawami fizyki, ani inżynierii”*. Dlatego zawsze poszukiwał nowych rozwiązań i sposobów, aby kreować kształty projektowanych budynków. Podkreślał, że *praca inżynierów i architektów powinna się w tym celu łączyć*.

Sam kształt nie jest ostatecznym celem: forma służy do pokazania co się za nią kryje. [...] Zewnętrzne formy budynków są często dramatyczne, ale jednocześnie także zwodnicze, ponieważ demonstrują nie tylko formę jako taką, ale przede wszystkim sposób rozwiązania konstrukcji, celowość użytych materiałów i logikę budowy, pokazując to, czego nie widać. W swoich zrealizowanych obiektach i w teoretycznych rozważaniach Zalewski świadomie docenia formę i jej działanie przez efekty wizualne, zgodne z pryncypiami konstrukcyjnymi. Ale jego praca idzie dalej, pokazując że proces kreacji nie polega jedynie na obliczeniach analitycznych lub na niewzruszonych regułach, ale na prawdziwie twórczym działaniu.

Swój wyraz uznania dla Profesora wyraził Wenezuelczyk inżynier Jose Adolfo Peña. Oto te słowa [27]: *Profesor Wacław Zalewski był, jest i zawsze będzie moim Mistrzem. Miałem okazję poznać go w 1962 roku w mieście Merida w Wenezueli, gdzie na Uniwersytecie de los Andes studiowałem ostatni rok inżynierii lądowej. Profesor był promotorem mojej pracy dyplomowej na temat sposobu montażu budynków wysokich metodą „góra – dół”. Potem już jako dyplomowany inżynier pracowałem z nim jako asystent w Dyrekcji Budowy Ministerstwa Budynków Użyteczności Publicznej aż do 1966 roku, kiedy to Wacław*

Spotkanie w Politechnice Rzeszowskiej. Od prawej profesorowie: Wacław Zalewski, Stanisław Kuś, Szczepan Woliński (2000 r.). Fot. Marian Misiakiewicz

Spotkanie w Politechnice Rzeszowskiej (2000 r.). Fot. Marian Misiakiewicz

Wykład prof. Wacława Zalewskiego podczas pobytu w Warszawie (2003 r.)

Zalewski wyjechał do Bostonu w celu objęcia stanowiska profesora w MIT.

Od mojego Mistrza – Wacława Zalewskiego nauczyłem się nie tylko projektowania, konstrukcji, technologii i matematyki. Przekazał mi on także zasady etyki, uczciwości i wrażliwości na sprawy ludzkie, co jest tak ważne, aby mieć poczucie użyteczności dla społeczeństwa. Jest to szczególnie istotne w wypadku mojego kraju, w którym powinniśmy dążyć do zmniejszenia niesprawiedliwości społecznej, dotyczącej większość ludzi. Te nauki zawdzięczam mojemu Mistrzowi i staram się wcielać w życie. Niechaj będzie błogosławiona ziemia Polski, która wydała na świat człowieka obdarzonego tak wielkim humani-

zmę i mądrością, którego nauczanie nie było ograniczone do problemów technicznych.

Oryginalną prezentacją tematyki budynków wysokich był referat prof. *Wojciecha Zabłockiego* pt. „Inspiracje inżynierskie kształtowania budynków wysokich” (por. też [28]).

Warto tu przytoczyć definicję (poglądową) obu specjalności (architektonicznej i konstrukcyjnej), którą *Wacław Zalewski* zaproponował [25]: *Architektura nie jest niczym innym, jak inżynierią, żyjącą w konkubinacie z muzami i bardzo zainteresowaną sposobami wywoływania dobrego wrażenia i odpowiednich nastrojów. Inżynieria budowlana z kolei to architektura efektywności technicznej, która będąc inspirowana głównie przez nauki ścisłe, bardzo dba o sprawianie wrażenia obiektywności w udokumentowaniu i uzasadnieniu swych propozycji i dokonań.*

Doceniając ogólne dydaktyczne znaczenie wystawy Zarząd Główny PZITB przejął od Politechniki Łódzkiej dysponowaną wystawą i przygotowanie jej do wypożyczania zgłaszającym się Oddziałem PZITB, SARP oraz wydziałom politechnik i innych uczelni.

Twórczość prof. *Wacława Zalewskiego* została przedstawiona również podczas uroczystości Centralnego Dnia Budowlanych 2014, zorganizowanego przez PZITB 2 października 2014 r. w Warszawskim Domu Technika NOT. Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył sekretarz generalny i członek honorowy PZITB *Wiktor Piwkowski*. Przyjęto, że uroczystość podkreśli historyczne korzenie budownictwa polskiego i jego wysoką pozycję światową. Głównym akcentem scenografii był baner zawierający portrety sześciu wybitnych polskich budowniczych, którzy osiągnęli sukcesy na skalę światową: *Tadeusza Kościuszki, Rudolfa Modrzejewskiego, Ernesta Malinowskiego, Gabriela Narutowicza, Andrzeja Pszenickiego i Wacława Zalewskiego*. Prezentacja tych wybitnych postaci miała na celu podkreślenie wielkiego dorobku polskiego budownictwa w skali światowej i jego tradycji na przestrzeni dwóch wieków.

Podczas uroczystości referat poświęcony sylwetce i osiągnięciom w Polsce i za granicą prof. *Wacława Zalewskiego*, jednego z najwybitniejszych polskich twórców konstruktorów II połowy XX wieku, wygłosił architekt, prof. *Wojciech Zabłocki*.

Ostatnie lata życia prof. *Wacława Zalewskiego* były naznaczone trudnościami wynikającymi z pogarszającego się (aż do utraty) stanu jego wzroku. Do końca jednak utrzymywał systematyczny kontakt telefoniczny ze swoimi polskimi przyjaciółmi.

Profesor zmarł 29 grudnia 2016 r., mając niepełne 100 lat. Do Jego życia można odnieść słowa *Juliusza Słowackiego* z wiersza „Testament mój”:

*Żyłem z wami, cierpiałem i płakałem z wami,
Nigdy mi, kto szlachetny nie był obojętny.*

Dziś was rzucam i dalej idę w cień – z duchami ...

Żegnamy genialnego projektanta – filozofa konstrukcji, wychowawcę młodzieży, naukowca, wybitnego twórcę, który przez wiele lat rozstawiał polską myśl twórczą w zakresie konstrukcji budowlanych i na trwałe zapisał się w historii polskiego i światowego budownictwa.

*Prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś, dr h.c.
Kolegium Redakcyjne „Inżynierii i Budownictwa”*

PIŚMIENNICTWO

(artykuły prof. *Wacława Zalewskiego* oraz dotyczące Jego działalności i osiągnięć, opublikowane na łamach „Inżynierii i Budownictwa”)

- [1] *Zalewski W.*: Referat zbiorowy „Niektóre nowe konstrukcje łupinowe w budownictwie przemysłowym – Wstęp: Ogólne zasady konstrukcyjne; Celowość stosowania konstrukcji łupinowych; Zastosowania”. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 3/1957.
- [2] *Zalewski W., Krzemiński J.*: Nowe zastosowania teorii tarczownic do obliczania dowolnych łupin walcowych. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 3/1957.
- [3] *Zalewski W., Krzemiński J.*: Przepony powłok walcowych. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 4/1957.
- [4] *Kuś S., Zalewski W.*: Konstrukcje budynku „Supermarket” w Warszawie. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 9/1959.
- [5] *Zalewski W., Zieliński Z.*: Zastosowanie i badania wklęsłych sprężonych powłok prefabrykowanych. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 6/1961.
- [6] *Włodarz A., Zalewski W.*: Projekt i realizacja budynków halowych fabryki mebli w Wyszkowie. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 6/1961.
- [7] *Zalewski W.*: Obliczanie linii ugięcia pręta metodą sumarycznych krzywizn, „Inżynieria i Budownictwo”, nr 6/1961 i 7/1961.
- [8] *Tomaszewski L., Włodarz A., Zalewski W.*: Praca nr 23. Przeprawy tras „Łazienkowskiej” i „Świętokrzyskiej”. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 11-12/1961.
- [9] *Zalewski W.*: Kształtowanie konstrukcji na stałą siłę. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 1/1962.
- [10] *Draguła J., Zalewski W.*: Projekt i realizacja hali produkcyjnej o rozpiętości 52 m. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 3/1962.
- [11] *Zalewski W.*: Konstrukcja rozporowo-wisząca przekrycia Supersamu w Warszawie. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 9/1962.
- [12] *Kuś S., Żorawski A.*: O rozwoju inżynierskich konstrukcji budowlanych w minionym czterdziestoleciu. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 7-8/1988.
- [13] *Kuś S.*: Na 70-lecie prof. dr. inż. *Wacława Zalewskiego*. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 10-12/1989.
- [14] *Zalewski W.*: O wszczęciu nauczania projektowania konstrukcji. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 10-12/1989.
- [15] *Żorawski A.*: Maksymalne rozpiętości. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 10-12/1989.
- [16] *Zalewski W., Kuś S.*: Wytrzymałościowe kształtowanie konstrukcji na minimum ciężaru. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 9/1995.
- [17] *Kuś S., Żorawski A.*: Rozwój cięższych konstrukcji podwieszonych od hali widowiskowej w Katowicach do Georgia Dom w Atlancie. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 1/1997.
- [18] *Kuś S.*: O konstrukcjach Profesora *Wacława Zalewskiego* za granicą. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 2/1997.
- [19] *Kuś S.*: O projektowaniu konstrukcji budowlanych – złote myśli. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 2/1998.
- [20] *Kuś S.*: Recenzja książki: *Zalewski W., Allen E.*: Shaping structures – Statics (Kształtowanie konstrukcji – Statyka). „Inżynieria i Budownictwo”, nr 4/1998.
- [21] *Pyrak S.*: Profesor *Wacław Zalewski* doktorem honoris causa Politechniki Warszawskiej. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 10/1998.
- [22] *Zalewski W.*: O nauczaniu projektowania konstrukcji. Do druku przygotował prof. *Stanisław Kuś*. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 10/1998.
- [23] *Gawroński S., Kuś S., Pyrak S., Włodarczyk W.*: O genezie metody strumienia sił. Rozmowa z Profesorem *Wacławem Zalewskim*. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 3/2003.
- [24] *Kuś S.*: Na dziewięćdziesiąt lat Profesora *Wacława Zalewskiego* – filozofa konstrukcji. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 10/2007.
- [25] *Kuś S.*: Wystawa twórczości Profesora *Wacława Zalewskiego*. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 11/2008.
- [26] *Foxe D.*: O znaczeniu kształtowania konstrukcji. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 11/2008.
- [27] *Peña J.A.*: Mój hołd dla *Wacława Zalewskiego*. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 11/2008.
- [28] *Zabłocki W.*: Projektowanie z *Wacławem Zalewskim*. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 11/2008.
- [29] *Pyrak S.*: Centralny Dzień Budowlanych 2014. „Inżynieria i Budownictwo”, nr 12/2014.